

***Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata
2005-2013***

Nidzica 2005

SPIS TREŚCI

I. Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych

1. Wstęp

2. Pomoc społeczna w gminie Nidzica

2.1. Struktura organizacyjna pomocy społecznej

2.2. Formy pomocy społecznej

2.3. Zatrudnienie w jednostce pomocy społecznej

2.4. Problemy społeczne gminy w ujęciu pomocy społecznej

3. Cel główny strategii

4. Główne obszary strategii

4.1. **Długotrwale bezrobocie**

4.1.1. Analiza SWOT

4.1.2. Cel strategiczny i cele operacyjne

4.2. **Marginalizacja grup społecznych**

4.2.1. Analiza SWOT

4.2.2. Cel strategiczny i cele operacyjne

4.3. **Kryzys rodziny**

4.3.1. Analiza SWOT

4.3.2. Cel strategiczny i cele operacyjne

4.4. **Kształtowanie świadomości w sferze pomocy społecznej**

4.4.1. Analiza SWOT

4.4.2. Cel strategiczny i cele operacyjne

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2005-2013

1. WSTĘP

Gminna strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej określa najważniejsze działania, które należy realizować, aby umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia, a tym samym ma ona zapewnić mieszkańcom Gminy Nidzica warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu i poczucie bezpieczeństwa społecznego.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin tak, by warunki ich bytowania odpowiadały godności człowieka. Zakres tych potrzeb jest uzależniony od cech indywidualnych i otoczenia społecznego, jest także zmienny czasowo i przestrzennie. Aktualnie uznaje się za niezbędne zaspokojenie podstawowych potrzeb człowieka takich jak: ochrona przed zagrażającym głodem, bezdomnością i brakiem odzieży, dostęp do opieki zdrowotnej i niezbędnych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego w razie choroby, niepełnosprawności, starości i bezrobocia oraz niezwanionego pozbawienia środków do życia. Konieczne jest także przeciwdziałanie drastycznemu pogarszaniu się poziomu życia tych osób.

Wejście w życie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143) wprowadziło znaczne zmiany w dotychczasowych rozwiązaniach prawa w obszarze pomocy społecznej, która jest realizowana na terenie gminy. Fundamentalną zmianą stał się bowiem nałożony na gminę obowiązek realizacji czynnych form polityki społecznej, efektem, którego, z założenia, jest poprawa bytowa społeczności lokalnej. To uwarunkowanie prawne realizowania aktywnych form polityki społecznej stało się obowiązkiem, a nie programem woli politycznej, o czym stanowi art. 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Przepis ten wskazuje, że „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – jest obowiązkowym zadaniem własnym gminy”.

W niniejszej strategii wytyczono następujące priorytety- cele strategiczne:

1. Długotrwałe bezrobocie
2. Marginalizacja grup społecznych

3. Kryzys rodziny
4. Kształtowanie świadomości w sferze pomocy społecznej

2. POMOC SPOŁECZNA W GMINIE

Pomoc społeczna została zdefiniowana w art. 2 ustawy z dnia 13 marca 2004r., jako instytucja polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, zwiększa się liczba spraw, ich zawilość i stopień trudności. Dzieje się tak z powodu: redukcji zatrudnienia, braku nowych zakładów pracy, wzrostu eksploatacji mieszkań, a tym samym zagrożenie eksmisją, wzrost kosztów związanych z leczeniem i edukacją.

W związku z powyższym wzrasta liczba osób i rodzin oczekujących wsparcia, w szczególności materialnego, podczas gdy środki finansowe jakie posiadają do dyspozycji instytucje pomocy społecznej są niewystarczające w stosunku do zdiagnozowanych potrzeb.

W latach poprzednich ze świadczeń pomocy społecznej korzystali przede wszystkim ludzie starzy, osoby niepełnosprawne, rodziny wielodzietne oraz rodziny osób uzależnionych od alkoholu. Obecnie wśród podopiecznych ośrodków Pomocy Społecznej przeważającą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, które z powodu bezrobocia lub zbyt niskich dochodów nie dysponują wystarczającymi środkami na utrzymanie własnych rodzin.

2.1 STRUKTURA ORGANIZACYJNA POMOCY SPOŁECZNEJ

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Nidzica realizowane są przez:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy
2. Komórkę do ds. świadczeń rodzinnych
3. Świetlice socjoterapeutyczne
4. Świetlice wiejskie
5. Dzienny Dom Pomocy Społecznej

Do zadań instytucji pomocy społecznej należy;

1. przyznawanie i wypłacanie świadczeń określonych ustawą
2. praca socjalna
3. prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej
4. analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej
5. realizacja zadań wynikających z rozeznania potrzeb społecznych
6. rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb

Skuteczność wykonywanych zadań możliwa jest dzięki współpracy z różnymi instytucjami oraz partnerami społecznymi (głównie organizacjami pozarządowymi), stowarzyszeniami, Kościołem Katolickim, innymi Kościołami i przedsiębiorstwami.

2.2 FORMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Świadczeniami z pomocy społecznej są:

1) świadczenia pieniężne

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc dla rodzin zastępczych,
- pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców;

2) świadczenia niepieniężne

- praca socjalna,
  - bilet kredytowany,
  - składki na ubezpieczenie zdrowotne,
  - składki na ubezpieczenie społeczne,
  - pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
  - sprawienie pogrzebu,
  - poradnictwo specjalistyczne,
  - interwencja kryzysowa,
  - schronienie,
-
- posiłek,
  - niezbędne ubranie,
  - usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz rodzinnych domach pomocy,
  - specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
  - mieszkanie chronione,
  - pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
  - opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
  - pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych,
  - szkolenie, poradnictwo rodzinne i terapia rodzinna prowadzone przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze.

2.3 ZATRUDNIENIE W INSTYTUCJACH POMOCY SPOŁECZNEJ

Tabela 1. Ilość osób zatrudnionych w placówce pomocy społecznej z rozróżnieniem na wykształcenie, posiadanie ukończenia studiów podyplomowych, posiadanie specjalizacji z zakresu pomocy społecznej

Nazwa jednostki	Ilość osób zatrudnionych ogółem	Wykształcenie					Ilość osób posiadających specjalizację z zakresu pomocy społecznej	Ilość osób posiadających studia podyplomowe z zakresu organizacji pomocy społecznej lub inne pomocne w wykonywanej pracy	Ilość osób łącznie z kadra kierowniczą pracujących bezpośrednio z podopiecznymi (bez administracji i obsługi)
		podstawowe	zawodowe	średnie	policealne	wyższe			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	34	1	2	12	12	7	3	2	11

2.4 PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY W UJĘCIU POMOCY SPOŁECZNEJ

Podstawowym celem pomocy społecznej w naszej gminie jest zaspokajanie niezbędnych, podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im funkcjonowania w warunkach godnych człowiekowi.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w roku 2004 ze świadczeń skorzystało 1272 rodziny.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba osób objętych pomocą wzrosła. Największy odsetek ludności gminy objętych pomocą zanotowano we wsiach popegerowskich: Rozdroże, Robaczewo, Wietrzychowo, Napiwoda, gdzie świadczenia z pomocy społecznej są jedynym źródłem utrzymania tych rodzin.

Biorąc pod uwagę przyczyny określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, z powodu których udzielono wsparcia osobom i rodzinom najwyższy procent do ogółu ludności gminy, stanowiły: bezrobocie – 1,60%, niepełnosprawność – 1,23%, długotrwała choroba – 0,52%, potrzeba ochrony macierzyństwa – 0,37%, ubóstwo – 0,5%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 0,38%, alkoholizm – 0,01%, klęska żywiołowa lub ekologiczna - 0,09%, sieroctwo - 0,004 %, bezdomność – 1,60%

Przedstawione dane wskazują, że dominującym czynnikiem przyznawania pomocy jest bezrobocie. Ta tendencja utrzymuje się od kilku lat na wysokim poziomie, co wydaje się zrozumiałe z uwagi na fakt, że nasza gmina należy do regionu o bardzo wysokiej stopie bezrobocia. Spowodowane jest to małą liczbą zakładów pracy.

Istotnym niepokojącym problemem po bezrobociu jest duża liczba osób niepełnosprawnych i ich sytuacja materialno-bytowa. Jak wynika z tabeli nr 2 osoby niepełnosprawne są drugą grupą po bezrobotnych najczęściej korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej. W naszej gminie brak jest dostatecznej ilości placówek świadczących fachową pomoc. Ze względu na stan zdrowia duża liczba osób pozostaje bez pracy, nie mają również możliwości kształcenia i doskonalenia zawodowego. W naszej gminie brak jest bazy szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych, utrudniony jest dostęp do usług rehabilitacyjnych. Jednak największy problem stanowią nagminnie występujące bariery architektoniczne i komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno-kulturalną.

Jednym z głównych zagrożeń, z którymi spotykają się społeczności lokalne są rozwijające się na dużą skalę patologie społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, narkotyków, nikotyny. Mimo dużej wiedzy i prowadzonych akcji profilaktycznych instytucje są bezradne w walce z tym problemem. Niepokojąca jest stale wzrastająca liczba dzieci stosujących różnego rodzaju używki (narkotyki, alkohol, leki psychoaktywne).

Obserwuje się również rozpowszechnienie przestępczości wśród nieletnich oraz agresji potęgującej zjawisko przemocy w rodzinie, zwłaszcza wobec kobiet i dzieci. Źródłem tego zjawiska są uzależnienia w szczególności od alkoholu.

Tabela 2. Ludność Gminy Nidzica objęta świadczeniami z pomocy społecznej w roku 2004, z uwzględnieniem powodów przyznania świadczeń zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej

Powody przyznania świadczeń	Liczba rodzin, którym udzielono świadczeń z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach	% ludności, którym udzielono świadczenia z pomocy społecznej (w stosunku do ogółu ludności gminy)
Ubóstwo	112	461	0,5
Sieroctwo	1	1	0,004
Bezdomność	15	18	0,06
Potrzeba ochrony macierzyństwa	82	363	0,37
Bezrobocie	351	1348	1,60
Niepełnosprawność	271	583	1,23
Długotrwała choroba	116	446	0,52
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym:	85	399	0,38
▪ Rodziny niepełne	67	226	0,30
▪ Rodziny wielodzietne	32	122	0,14
Alkoholizm	3	7	0,01
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	21	25	0,09

3.. CEL GŁÓWNY STRATEGII

**POMOC SPOŁECZNA
SPRAWNYM I SKUTECZNYM ELEMENTEM
SYSTEMU WSPARCIA SPOŁECZNEGO
MIESZKAŃCÓW GMINY NIDZICY.**

Złożony proces przemian ustrojowych sprawił, że nasz region , w tym nasza gmina znalazł się w niekorzystnym położeniu społeczno - ekonomicznym. Najwyższa w kraju stopa bezrobocia, zastój gospodarczy i wynikająca z tego stagnacja na rynku pracy, ciągle wzrastająca liczba osób i rodzin żyjących na pograniczu ubóstwa spowodowało, że pomocy społecznej wyznaczono szczególną pozycję w systemie wsparcia społecznego mieszkańców naszej gminy.

Osiągnięcie głównego celu strategii wymaga realizacji podstawowych założeń strategicznych, dotyczących pomocy społecznej:

- 1) Opracowania lokalnych programów rozwiązywania istotnych kwestii i problemów społecznych gminy, przy współpracy partnerów społecznych.
- 2) Podnoszenie społecznej i zawodowej aktywności społeczności lokalnej.
- 3) Zaspakajanie potrzeb socjalnych mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem grup narażonych na zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego.
- 4) Kształtowanie postaw tolerancji i zrozumienia wobec zjawiska marginalizacji grup społecznych.
- 5) Zmiana w mentalności mieszkańców naszej gminy co do roli i zadań pomocy społecznej i kształtowania świadomości w tej sferze.

Taki kierunek rozwoju sprawnego systemu wsparcia został podyktowany nie tylko warunkami wewnętrznymi istniejącymi w naszej gminie, ale także wymogami dostosowania polskiego systemu pomocy społecznej do kryteriów obowiązujących w krajach Unii Europejskiej.

4. GŁÓWNE OBSZARY STRATEGII

Prace nad strategią pomocy społecznej rozpoczęto od zidentyfikowania głównych problemów gminy Nidzica w ujęciu pomocy społecznej, następnie na tej podstawie określono 4 główne obszary strategii, które uznano za priorytetowe.

4.1 DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE

4.2 MARGINALIZACJA GRUP SPOŁECZNYCH

4.3 KRYZYS RODZINY

4.4 KSZTAŁTOWANIE ŚWIADOMOŚCI W SFERZE POMOCY SPOŁECZNEJ

4.1 DŁUGOTRWAŁE BEZROBOCIE

Podstawowym czynnikiem wyodrębnienia tego obszaru stało się zjawisko rosnącego bezrobocia i jego skutki. Umieszczenie tego obszaru w strategii pomocy społecznej jest niezbędne, ponieważ największą grupą korzystającą ze wsparcia tego systemu są osoby bezrobotne. Ponadto obserwuje się niską skuteczność programów na rzecz osób długotrwale bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej, pogłębiające się zjawisko dziedziczenia bezrobocia w rodzinach, narastającą degradację społeczno-zawodową oraz pogłębiające się ubożenie społeczeństwa.

4.1.1 ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ Tendencje i ambicje młodych ludzi do podwyższania kwalifikacji zawodowych ▪ Dostęp do informacji umożliwiających zmianę kwalifikacji ▪ Traktowanie osób długotrwale bezrobotnych jako grupy szczególnego ryzyka, a w związku z tym dostosowywanie kształcenia do rynku pracy	▪ Zły system zatrudnienia, a tym samym praca na czarno ▪ Wyuczona bezradność, brak wiary w znalezienie pracy ▪ Wysokie bezrobocie spowodowane likwidacją zakładów pracy ▪ Ograniczone środki finansowe na doksztalcanie, przekwalifikowanie osób bezrobotnych ▪ Zły system pośrednictwa pracy
Szanse	Zagrożenia
▪ Umożliwienie kształcenia i podwyższania kwalifikacji ▪ Aktywizacja bezrobotnych ▪ Legalność zatrudnienia	▪ Postępująca degradacja społeczna bezrobotnych ▪ Brak skutecznych programów w rozwiązywaniu problemu bezrobocia ▪ Słabe uprzemysłowienie w gminie

4.1.2. CEL STRATEGICZNY I CELE OPERACYJNE

SPRAWNY I SKUTECZNY SYSTEM ZWALCZANIA I ZAPOBIEGANIA SKUTKOM DŁUGOTRWAŁEGO BEZROBOCIA WŚRÓD ŚWIADCZENIOBIORCÓW POMOCY SPOŁECZNEJ.

CELE OPERACYJNE;

STWORZENIE SKUTECZNYCH PROGRAMÓW NA RZECZ AKTYWIZACJI DŁUGOTRWAŁE BEZROBOTNYCH ŚWIADCZENIOBIORCÓW POMOCY SPOŁECZNEJ,

Działania:

1. Współpraca między ośrodkami pomocy społecznej i urzędami pracy na rzecz aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej.
2. Opracowanie i realizacja lokalnych programów aktywizujących podopiecznych pomocy społecznej.
3. Zatrudnianie przy robotach publicznych i pracach interwencyjnych osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, tych najbardziej zaangażowanych w poszukiwanie pracy.
4. Pomoc dla Przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy.
5. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej

6. podpisywanie kontraktów socjalnych

OGRANICZENIE ZJAWISKA DZIEDZICZENIA BEZROBOCIA W RODZINACH OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ.

Działania:

1. Opracowanie i realizacja programów wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych.
2. Kształtowanie świadomości w zakresie edukacji.
3. Stworzenie systemu pożyczek dla absolwentów.
4. Wprowadzenie działań na rzecz dostosowania kształcenia i doksztalcenia do lokalnego rynku pracy.
5. Podpisywanie kontraktów socjalnych

POPRAWA SYTUACJI MATERIALNO - BYTOWEJ OSÓB I RODZIN.

Działania:

1. Organizowanie szkoleń na temat pozyskiwania stanowisk pracy przez osoby bezrobotne.
2. Aktywizacja osób bezrobotnych.
3. Organizowanie robót publicznych i prac interwencyjnych.
4. Tworzenie zakładów pracy chronionej.

4.2 MARGINALIZACJA GRUP SPOŁECZNYCH

Na wyodrębnienie tego obszaru złożyły się narastające zjawiska bezdomności osób i rodzin, pogłębiające się patologie społeczne, bardzo niska aktywność grup zagrożonych marginalizacją społeczną, a tym samym wzrastające zjawisko wykluczenia społecznego tych grup.

4.2.1 ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ Potencjał ludzki - kadra pomocy społecznej ▪ Współpraca z organizacjami pozarządowymi ▪ Zaangażowanie pracowników służb pomocy społecznej ▪ Istniejący system wsparcia, w tym instytucji pomocy społecznej	▪ Rozbieżność między zadaniami a możliwościami służb społecznych ▪ Roszczeniowe postawy osób zagrożonych marginalizacją ▪ Słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego w gminie
Szanse	Zagrożenia
▪ Rozwój gospodarczy i związana z tym poprawa sytuacji materialnej osób i rodzin ▪ Edukacja społeczeństwa w kierunku pozytywnego kształtowania świadomości i poczucia wartości	▪ Wzrost bezrobocia ▪ Brak zrozumienia i tolerancji ze strony społeczności lokalnej w stosunku do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ▪ Brak autorytetów moralnych i społecznych ▪ Negatywne wzorce zachowań

4.2.2 CEL STRATEGICZNY I CELE OPERACYJNE

SKUTECZNY I SPRAWNY SYSTEM ZAPOBIEGANIA MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU GRUP SPOŁECZNYCH.

CELE OPERACYJNE:

OGRANICZENIE ZJAWISKA BEZDOMNOŚCI

Działania:

1. Utworzenie noclegowni.
2. Praca socjalna z osobami zagrożonymi eksmisją.
3. Opracowanie i realizacja programów wychodzenia z bezdomności.
4. Inicjowanie działań tworzenia mieszkań socjalnych.

ZMINIMALIZOWANIE ZJAWISK PATOLOGII SPOŁECZNYCH.

Działania;

1. Tworzenie grup samopomocowych.
2. Stworzenie sieci poradnictwa specjalistycznego.
3. Opracowanie i realizacja programów lokalnych na rzecz walki ze zjawiskiem patologii społecznych.
4. Promocja modelu zdrowego stylu życia.
5. Zachęcanie do alternatywnych form spędzania czasu wolnego dorosłych, młodzieży i dzieci.

OGRANICZENIE ZJAWISKA WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO OSÓB ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ.

Działania:

1. Tworzenie placówek wsparcia.
2. Likwidacja barier architektonicznych.
3. Wspieranie rozwoju wolontariatu.
4. Tworzenie i wspieranie grup samopomocowych.
4. Stworzenie Klubu Integracji Społecznej .
5. Stworzenie programu lokalnego dla osób opuszczających zakłady karne celem umożliwienia tym osobom powrotu do normalnego życia w społeczeństwie (np. umożliwienie podjęcia pracy przy współpracy odpowiednich instytucji, pomoc w znalezieniu lokalu mieszkalnego).

4.3 KRYZYS RODZINY

Podstawą wyodrębnienia tego obszaru są problemy dotyczące bardzo słabo rozwiniętego systemu wsparcia oferowanego rodzinie, narastającego zjawiska uzależnienia wśród dzieci i

młodzieży, słabo rozwiniętej opieki nad dzieckiem oraz pogłębiających się patologii społecznych.

4.3.1 ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ Wzajemne wsparcie i pomoc rodziny ▪ Instytucja małżeństwa ▪ Istniejący system norm prawnych ▪ Rozwój rodzinnych form opieki zastępczej ▪ Zmiana zasad finansowania zadań pomocy społecznej ▪ Zmiany ustawowe dające możliwość pozyskiwania środków finansowych przez instytucje pomocy społecznej	▪ Wysokie bezrobocie i zła sytuacja ekonomiczna rodzin ▪ Wzrost patologii społecznych ▪ Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów ▪ Długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej ▪ Niewydolność wychowawcza rodzin ▪ Niska odpowiedzialność za rodzinę ▪ Zbyt wolno powstające grupy wsparcia dla rodzin ▪ Brak poradnictwa specjalistycznego
Szanse	Zagrożenia
▪ Wzrost środków finansowych na pomoc społeczną ▪ Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa ▪ Polityka parorodzinna ▪ Ożywienie gospodarcze i tworzenie miejsc pracy	▪ Brak wartości moralnych i autorytetów ▪ Brak systemowych rozwiązań w zakresie zapobiegania kryzysom w rodzinie ▪ Wysokie bezrobocie ▪ Nasilające się patologie i przestępczość

4.3.2. CEL STRATEGICZNY I CELE OPERACYJNE.

PRAWIDŁOWO FUNKCJONUJĄCA RODZINA.

CELE OPERACYJNE

SPRAWNY SYSTEM ZAPOBIEGANIA KRYZYSOM W RODZINIE I WSPIERANIE RODZIN W KRYZYSIE.

Działania:

1. Utworzenie sieci poradnictwa specjalistycznego.
2. Utworzenie w gminie koordynatora d.s pomocy rodzinie.
3. Szkolenia dla specjalistów pracy z rodziną.

PRZERZUCENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA LOS DZIECKA NA NATURALNĄ RODZINĘ.

Działania:

1. Usprawnienie współpracy podmiotów lokalnych, działających na rzecz rodziny, w tym spędzania czasu wolnego.
2. Usprawnienie współpracy placówek opiekuńczo-wychowawczych z rodzicami naturalnymi.

PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGIOM SPOŁECZNYM.

Działania:

1. Opracowanie i realizacja programów dla osób uzależnionych na rzecz wychodzenia z nałogów.
2. Kreowanie i upowszechnianie pozytywnych wzorców osobowych we współpracy z mediami, szkołami.
3. Organizowanie prelekcji dla rodziców, dzieci i młodzieży na temat skutków alkoholizmu, narkomanii.

4.4 KSZTAŁTOWANIE ŚWIADOMOŚCI W SFERZE POMOCY SPOŁECZNEJ

Kształtowanie świadomości w sferze pomocy społecznej jest warunkiem akceptacji przez społeczeństwo form pomocy oraz zasad pracy na rzecz rozwiązywania istotnych problemów osób, rodzin i środowisk lokalnych.

Na wyodrębnienie tego obszaru miały wpływ negatywne zjawiska, wynikające z utrwalonych opinii i stereotypów na temat roli instytucji pomocy społecznej oraz zbyt mała promocja efektów pracy służb socjalnych. Brak jest również przykładów wychodzenia z kręgu świadczenioborców pomocy społecznej, uzależnienie od świadczeń, brak aktywności własnej wśród podopiecznych Ośrodków Pomocy Społecznej.

4.4.1 ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ Dobre przygotowanie kadry pomocy społecznej ▪ Wystarczająca liczba instytucji pomocy społecznej ▪ Pozytywne nastawienie służb społecznych do podopiecznych ▪ Dobry system kształcenia pracowników socjalnych ▪ Zaangażowanie pracowników pomocy społecznych w zmianę obecnej sytuacji	▪ Zbyt mała liczba pracowników socjalnych ▪ Zbyt duże obciążenie pracowników socjalnych pracą biurową ▪ Zbyt słaba współpraca służb pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami ▪ Niepełna diagnoza potrzeb w sferze pomocy społecznej
Szanse	Zagrożenia
▪ Zwiększenie tolerancji na inność ▪ Tworzenie grup w środowisku lokalnym na rzecz rozwiązywania problemów społecznych ▪ Zwiększenie udziału wolontariatu w pomocy społecznej	▪ Roszczeniowe postawy petentów pomocy społecznej ▪ Brak aktywności własnej ▪ Stereotypy wizerunku pomocy społecznej ▪ Wyuczona bezradność co do zmiany sytuacji ▪ Brak pozytywnych przykładów

4.4.2 CEL STRATEGICZNY I CELE OPERACYJNE

POZYTYWNE PRZYKŁADY WYCHODZENIA Z KRĘGU ŚWIADCZENIOBORCÓW POMOCY SPOŁECZNEJ.

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe dzięki przytoczeniu konkretnych efektów ludzkiej

aktywności, która doprowadzi do zmiany swojej sytuacji życiowej. Istotnym elementem jest budzenie wiary w sens podejmowanych działań i wyeliminowanie wyuczonej bezradności.

Działania:

1. Organizowanie spotkań związanych z potrzebą aktywności na rzecz poprawy własnej sytuacji życiowej.
2. Popularyzacja przykładów samopomocy na rzecz wychodzenia z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej.
3. Organizowanie konkursów „człowiek sukcesu”, „najlepsza wieś”

RÓŻNORODNOŚĆ FORM WSPARCIA

Proponowana pomoc winna być krótkoterminowa i w miarę szybko powinna doprowadzić do wyjścia podopiecznego z trudnej sytuacji życiowej a tym samym z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej. Przyznawana pomoc powinna być zróżnicowana i dostosowana do aktualnej sytuacji życiowej petenta.

Działania:

1. Utworzenie lokalnego banku informacji o stosowanych alternatywnych formach pomocy.
2. Umożliwienie dostępu do Internetu, dającego szansę znalezienia pracy.

AKTYWNOŚĆ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH KSZTAŁTOWANIU ŚWIADOMOŚCI ROLI I ZADAŃ POMOCY SPOŁECZNEJ

Działania:

1. Systematyczne spotkania z osobami, które się usamodzielniały.
2. Podjęcie działań na rzecz zmniejszenia obciążenia pracowników socjalnych pracą biurową i liczbą petentów.
3. Organizowanie dla pracowników socjalnych szkoleń w zakresie kształtowania świadomości roli i zadań pomocy społecznej.
4. Stworzenie systemu nagród i wyróżnień dla pracowników pomocy społecznej.

WYUCZENIE AKTYWNOŚCI WŁASNEJ WŚRÓD PODOPIECZNYCH W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW.

Działania:

1. Kontraktowanie pomocy.
2. Uzależnienie zakresu świadczeń od aktywności świadczeniobiorców.
3. Promowanie osób i rodzin, które dzięki własnej aktywności wyszły z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej.

PEŁEN ZAKRES INFORMACJI NA TEMAT ZADAŃ I ROLI POMOCY SPOŁECZNEJ.

Działania:

1. Wydawanie informatorów i zamieszczanie informacji w prasie lokalnej na temat zadań i zasad

korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

2. Stworzenie punktu informacyjnego.

3. Organizowanie spotkań informacyjnych dla mieszkańców środowisk lokalnych.